Umumta'lim maktablari 5-sinf o'quvchilarining 2024-2025 o'quv yilida tabiiy fanlarni o'zlashtirish darajasini aniqlash uchun topshiriqlar varianti

5 -___ sinf o'quvchisi ____

F.I.SH.

O'quvchi to'plagan umumiy ball:_________ (maksimal ball: 50)

IV CHORAK BSB-4 (2-VARIANT)

1. **Dehqonlar tabiiy suv yetarli bo'lmaganda dala va bog'larni qanday sug'oradi? Bu jarayonning nomini yozing.** (Bilish – 6 ball)

____

____

2. **Chiziqlar o'rniga mos so'zlarni qo'yib gaplarni to'ldiring**. (Qo'llash – 10 ball)

katta, kichik, sho'r suv, ichimlik suvi, chuchuk suv, shakar, okeanlarda, daryolarda, sug'orish

Yer yuzasidagi suvning ___________ qismi ___________________ to'plangan. Okean, dengiz suvlari sho'r bo'lib, undan ______________________, ovqat tayyorlash, obodonlashtirish va ______________________ maqsadlarida foydalana olmaymiz. Bu ishlar uchun _______________________________ zarur.

3. **Inson faoliyati natijasida iqlim o'zgarishiga olib keluvchi 2 (ikki)ta omilni yozing. Bu omillar qanday oqibatlara lib keladi?** (Qo'llash – 10 ball)

1) ____

Omil:____

Oqibati:____

2)____

Omil:____

Oqibati:____

4. **Ifloslanish turlarini misollar bilan moslashtiring**. (Qo'llash – 8 ball)

Ifloslanish turlari	Misollar
1) suvning ifloslanishi	a) Kislotali yomg'ir yog'ishi
2) global isish	b) Avtomobillardan chiqindi gazlar chiqishi
3) atmosferaning ifloslanishi	c) Okeanga neft to'kilishi
4) tuproqning ifloslanishi	d) Smog

1 _____ 2______ 3________ 4_________

5. **Ilm-fan va texnologiya yutuqlaridan oqilona foydalanish atrof-muhitga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Elektromobillar benzin yoki gazdan foydalanib harakatlanadigan avtomobillarga qaraganda qanday afzallik va kamchiliklarga ega? 1ta afzallik va 1ta kamchilikni yozing. Sababini tushuntiring.** (Mulohaza yuritish – 16 ball)

1) ____

____

2) ____

____

Javoblar va baholash mezoni

Savollar	Javoblar	Ball
1	***Javobi yoziladigan ochiq test.*** **To‘liq javob:** Yomg‘ir suvi yetarli bo‘lmaganda dala va bog‘lar **<u>sun’iy usulda</u>** sug‘oriladi. Bu jarayon **<u>irrigatsiya</u>** deb ataladi.	**6 ball** sun’iy usulda 3 ball irrigatsiya 3 ball
2	***Chiziqlar o‘rniga mos so‘zlarni qo‘yish.*** Yer yuzasidagi suvning *<u>katta</u>* qismi *<u>okeanlarda</u>* to‘plangan. Okean, dengiz suvlari sho‘r bo‘lib, undan *<u>ichimlik suvi</u>*, ovqat tayyorlash, obodonlashtirish va *<u>sug‘orish</u>* maqsadlarida foydalana olmaymiz. Buning uchun *<u>chuchuk suv</u>* zarur.	**10 ball** Har bir to‘g‘ri qo‘yilgan so‘z - *2 ball*
3	***Javobi yoziladigan ochiq test.*** 1) *Omil*: Zavod/ sanoat korxonalari/ avtomobillar/ transport vositalaridan chiqqan chiqindi gazlar sabab bo‘ladi *Oqibati*: Iqlim o‘zgarishi materiklarning ichki qismlarida qurg‘oqchilikka, okean va dengiz sohillarida esa toshqinlarga sabab bo‘ladi. 2) *Omil*: plastik chiqindilarning ko‘payishi *Oqibati*: Havoga chiqarilgan zararli gazlar issiqlikni ko‘rpa misoli ushlab turadi va Yer yuzida harorat ko‘tarilishiga olib keladi.	**10 ball** har bir omil- 2 *ball* har bir to‘g‘ri tavsiflangan oqibat - *3 ball*
4	***Moslashtirish*** **1** c **2** b **3** d **4** a	**8 ball** har bir to‘g‘ri moslik *2 ball*
5	***Ma’lumotlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish (16 ball)*** *Afzallik*: Elektromobil benzin yoki gazdan emas, balki elektr tokida harakatlanadi/ yoqilg‘i ishlatilmaydi. *Sababi:* havoga zararli gazlar chiqarmaydi./qazilma boyliklar sarflanmaydi, chunki ular tugashi mumkin *Kamchilik*: Quvvatlantirish *Sababi:* Maxsus joylarda quvvatlantirish mumkin/ Quvvatlantirish qurilmasi hamma joyga o‘rnatilmagan/ Quvvatlashga ko‘p vaqt ketadi	16 ball *Afzallik –* 3 *ball Kamchilik- 3 ball* *Har bir to‘g‘ri yozilgan sabab– 5 ball*
	Jami	**50 ball**

1000007696720 eMaktab